

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

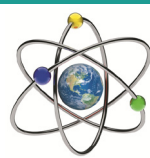
No1
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 130 sahifa,
5-yanvar, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

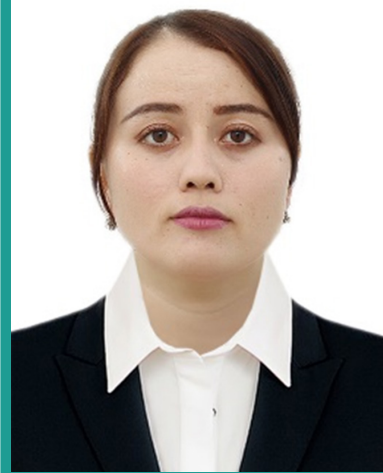
Muhandislik grafikasi bo'yicha raqamli kompetensiyalarni shakllantirishda grafik dasturlardan foydalanish metodikasini yaratish.....	34
<i>Axmatova Asila Akmaljon qizi</i>	
Investigation on the Efficacy of Pedagogical Approaches in Virtual Learning	37
<i>Burkhonova Zarafuz Qobilovna, Makhmudov Shaxboz Muzzafarovich</i>	
The Role of Input And Interaction in Second Language Acquisition.....	40
<i>Dilorom Poyonova</i>	
Muhandislik yo'nalishida kartografiya fanini integratsiyalashgan holda o'qitish	45
<i>Kazakbayeva Muxabbat Turabayevna</i>	
Incorporation of Moocs Into the Digital Educational Framework for the Development of Professional Speech Culture.....	49
<i>Kudrat-Zoda Kamola Alisherovna</i>	
Pedagogical Strategies for Enhancing Students' Creative Thinking Throughout the Learning Process	52
<i>Makhmudova Ugiloy Baxtiyarovna</i>	
Kognitiv yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning media savodxonligini rivojlantirish	57
<i>Mirzayeva Mayramxon Zaynobiddinovna</i>	
Transformatsion yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirish.....	61
<i>Mirzayeva Ziyoda Uktamjonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni tanqidiy fikrlashga o'rgatish	65
<i>Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi</i>	
An Online Service that Integrates Up-To-Date Content From Well-Known Mooc Platforms	68
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Abdurahmonova Osiyo Jahongirovna</i>	
The Fourth Phase of Distance Education: Integrated Technologies and Moocs	71
<i>Rahimberdiyev Rustam Abdunasirovich, TaranenkoTatyana Viktorovna</i>	
Gamifikatsiya orqali iqtidorli o'quvchilarning o'quv motivatsiyasini oshirish	74
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Xaytbayeva Malika Qobil qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim fanlarini didaktik o'yinlar orqali tushuntirish	77
<i>Rustamova Manzura Mirkamolovna, Shomaxsudova Diyora Dilshod qizi</i>	
O'smirlar orasida alkogolizm, giyohvandlik va toksikomaniya profilaktikasi	80
<i>Sh. F. Mustafayeva</i>	
Educational Physics Experiments: Methods and Didactic Strategies for Developing Critical Thinking in Students	85
<i>Turayev Alimjan Bahriddinovich</i>	
The Problems of Remote Learning Technology and Global Trends in University Education Development.....	88
<i>Tursunov Begzod Sherzodovich, Shukurova Madina</i>	
A Case Study of Humanities Disciplines Using Massive Open Online Courses as a Resource for Blended Learning	91
<i>Tursunov Begzod Sherzodovich, Eshkabilov Kodirali Davlatmuratovich</i>	
Modern Education and Training Practices for Future Dentists	94
<i>Turumova Marjona Bahodirovna</i>	
Kommunikativ yondashuv asosida nutqiy kompetensiyani shakllantirish.....	98
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida mutaxassislik fanlarini o'qitishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar: amaliy muammolar va ularning innovatsion yechimlari	102
<i>Xabibulayeva Shaxrizoda O'ktam qizi</i>	

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarda nutq o'stirish darslari orqali Soft Skills ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy pedagogik psixologik asoslari	106
<i>Xoldarova Mubina Qudratbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit va uning turlari	110
<i>Xolmirzayeva O'g'iloy Murotali qizi</i>	
Развитие компетенций студентов-биологов в изучении языков	114
<i>Абдуллаева Нигора Курбановна</i>	
Формирование интереса и повышение эффективности школьного урока физической культуры	118
<i>Мукимов Олим Эргашевич</i>	
Incorporation of Massive Open Online Courses Into the Higher Education Framework	122
<i>Rakhimberdiyev Rustam Abdunasirovich, Nasrullayev Javlonbek Tal'atjonovich</i>	
Совершенствование инновационной методики социально-педагогической деятельности будущих педагогов в полилингвальной среде с использованием искусственного интеллекта	125
<i>Хужаниязова Гузаль Юлдашевна</i>	

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI TANQIDIY FIKRLASHGA O'RGATISH

Qurbonboyeva Gulnoza Mahmud qizi

Sirdaryo viloyati, Guliston tumani
15-sonli davlat maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni shakllantirishning pedagogik asoslari yoritilgan. Tanqidiy fikrlash jarayonida bola o'z fikrini erkin bayon qilishga, muammoli vaziyatlarga turli yechimlar izlashga hamda qarorlarini asoslashga o'rganadi. Tadqiqotda o'yin faoliyati tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning samarali vositasi sifatida tahlil qilingan. Ochiq savollar va muammoli vaziyatlar orqali bolalar tafakkurining faollashuvi asoslab berilgan. Shuningdek, tarbiyachi va ota-onalar hamkorligining ahamiyati yoritilib, amaliy tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim, tanqidiy fikrlash, mustaqil fikrlash, savol berishga o'rgatish, muammoli vaziyatlar, o'yin orqali o'rganish, pedagogik jarayon, ota-onalar bilan hamkorlik.

Abstract: This article examines the pedagogical foundations of developing critical thinking in preschool children. It highlights that critical thinking enhances children's independence and their ability to respond thoughtfully to problem situations. Play-based learning is analyzed as an effective method for fostering thinking skills in early childhood education. The role of open-ended questions and problem-solving tasks in promoting children's analytical thinking is emphasized. Additionally, the importance of cooperation between educators and parents is discussed, and practical recommendations are provided.

Key words: preschool education, critical thinking, independent thinking, questioning skills, problem situations, play-based learning, pedagogical process, parent-educator cooperation.

Аннотация: В статье рассматриваются педагогические основы формирования критического мышления у детей дошкольного возраста. Показано, что развитие критического мышления способствует формированию самостоятельности ребёнка и умению осмысленно реагировать на проблемные ситуации. Игровая деятельность проанализирована как эффективный метод обучения в системе дошкольного образования. Отмечается роль открытых вопросов и проблемных заданий в развитии аналитических способностей детей. Подчёркнута значимость сотрудничества воспитателей и родителей, а также представлены практические рекомендации.

Ключевые слова: дошкольное образование, критическое мышление, самостоятельное мышление, обучение постановке вопросов, проблемные ситуации, обучение через игру, педагогический процесс, сотрудничество с родителями.

KIRISH

Bugungi zamonaviy jamiyat sharoitida ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri bolalarda mustaqil fikrlash, tahlil qilish hamda ongli qaror qabul qilish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat. Ushbu vazifa ayniqsa maktabgacha ta'lim bosqichida muhim ahamiyat kasb etadi, chunki bu davrda bolaning fikrlash faoliyati va shaxsiy sifatlari shakllana boshlaydi. Tanqidiy fikrlash bolaga atrof-muhitdagi hodisalarga ongli yondashish, savollar berish va xulosa chiqarish imkonini beradi.

Maktabgacha yosh davri bolaning intellektual, ijtimoiy va psixologik rivojlanishida poydevor vazifasini bajaradi. Aynan shu davrda bolaning fikrlash qobiliyati, savol berish faolligi va atrof-muhitga bo'lgan munosabati shakllanadi. Agar bu davrda bolaga erkin fikrlash imkoniyati berilsa, u kelajakda mustaqil va mas'uliyatli shaxs bo'lib voyaga yetadi. Shu sababli maktabgacha ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish pedagogik jarayonning muhim tarkibiy qismi bo'lishi lozim.

Maqolaning maqsadi maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni shakllantirishning pedagogik asoslarini yoritish hamda amaliy jihatdan samarali metodlarni tahlil qilishdan iborat.

Maktabgacha yosh davrida bolalarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishda o'yin faoliyati asosiy pedagogik vositalardan biri hisoblanadi. O'yin jarayonida bola vaziyatni kuzatadi, taqqoslaydi va qaror qabul

qilishga harakat qiladi. Rolli va didaktik o'yinlar bolani fikrlashga, sabab va oqibatni anglashga o'rgatadi. Tarbiyachi tomonidan beriladigan ochiq turdagi savollar bolalar fikrlash jarayonini faollashtirib, "Nima uchun?", "Qanday bo'lishi mumkin?", "Boshqacha yo'li bormi?" kabi savollar orqali bolani mulohaza yuritishga undaydi.

Shu bilan birga, muammoli vaziyatlar orqali bolalar mustaqil yechim topishga o'rganadilar. Ertak va hikoyalar asosida tashkil etilgan suhbatlar bolalarda tahlil qilish va xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu jarayonda bolaning fikrini erkin ifodalashiga sharoit yaratish muhimdir. Ota-onalar tomonidan uy sharoitida bolaga mustaqil qaror qabul qilish imkoniyatining yaratilishi tanqidiy fikrlash ko'nikmalarining mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ennis Robert H. (1985-yil) – tanqidiy fikrlashni o'rgatish strukturalangan yondashuvlarni talab etishini, xususan, interaktiv vazifalar va refleksiya metodlarining muhimligini ta'kidlaydi.

National Association for the Education of Young Children (NAEYC, 2009-yil) maktabgacha yoshdagi bolalar uchun o'yinga asoslangan tanqidiy fikrlash mashg'ulotlari samarali ekanligini qayd etadi.

O'zbekiston olimlari tomonidan maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni shakllantirish masalasiga alohida e'tibor qaratilgan. Jumladan, Umida Karimova (2024-yil) interfaol metodlar asosida tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlarini yoritgan. E'zoza Abdurashidova (2025-yil) katta maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlarini aniqlagan.

Shuningdek, Go'zal Qurbonova (2025-yil) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda mantiqiy fikrlashni rivojlantirish metodlari taklif etilgan bo'lib, mazkur yondashuv tanqidiy fikrlashning shakllanishi uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi.

Ko'plab olimlar fikricha, tadqiqotlar maktabgacha yoshdagi bolalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda ijtimoiy muloqot, o'yin va muammoli vaziyatlar metodlarining asosiy rol o'ynashini ko'rsatadi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha tadqiqotlar asosan maktab yoshidagi bolalar ustida olib borilgan, chunki bu yoshda rasmiy ta'lim jarayoni va baholash mexanizmlari aniqroq hisoblanadi.

Shu bilan birga, maktabgacha yoshdagi bolalar uchun ham tanqidiy fikrlashni shakllantirish metodikasi bo'yicha izlanishlar mavjud, biroq ularning soni cheklangan bo'lib, asosan o'yin, muammoli vaziyatlar, suhbat va interaktiv metodlar orqali bolalarning aqliy faoliyatini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan. Bu holat maktabgacha yoshdagi bolalar uchun maxsus pedagogik yondashuvlar bo'yicha qo'shimcha ilmiy izlanishlar olib borish zaruratini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot sifat tahliliga asoslangan bo'lib, unda quyidagi metodlardan foydalanildi:

1. **Kuzatish metodi** – bolalarning mashg'ulot va o'yin jarayonida fikrlash faolligi tahlil qilindi.
2. **Suhbat metodi** – ochiq savollar orqali bolalarning mustaqil fikr bildirish darajasi aniqlandi.
3. **O'yin va muammoli vaziyatlar metodi** – rolli o'yinlar hamda muhokamaga asoslangan topshiriqlar qo'llanildi.
4. **Pedagogik tahlil** – olingan natijalar umumlashtirildi.

Metodlar bolalarning yosh xususiyatlari va psixologik rivojlanish darajasini hisobga olgan holda tanlandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari o'yin, suhbat va ertaklar asosida tashkil etilgan mashg'ulotlar bolalarda mustaqil fikrlash va xulosa chiqarish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali ekanini ko'rsatdi. Savol-javob va muhokamaga asoslangan mashg'ulotlar bolalarning fikrlash faolligini oshirdi. Ertaklar asosida olib borilgan tahlillar sabab-oqibat munosabatlarini anglashga yordam berdi.

O'yin jarayonida mustaqil qaror qabul qilish bolalarda o'z fikriga bo'lgan ishonchni kuchaytirdi. Erkin va qo'llab-quvvatlovchi muhitda bolalar o'z fikrlarini ochiq ifodalashga intildilar. Natijalar shuni ko'rsatdiki, tanqidiy fikrlashni rivojlantirish tizimli va izchil pedagogik yondashuvni talab qiladi.

Olingan natijalar maktabgacha ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning muhimligini tasdiqlaydi. Tadqiqot davomida tarbiyachining roli hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ldi. Tarbiyachining bolaga nisbatan ochiq va hurmatga asoslangan munosabati bolaning fikrlash faolligini oshiradi. Agar tarbiyachi bolani tinglasa va uning fikriga hurmat bilan yondashsa, bola faol fikrlovchi shaxs sifatida shakllanadi.

Shuningdek, ota-onalar bilan hamkorlik masalasi ham muhim hisoblanadi. Uy sharoitida bolaning savollariga e'tibor berish va fikrini qadrlash maktabgacha ta'lim tashkilotlarida shakllangan ko'nikmalarni mustahkamlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha yosh davrida bolalarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish ta'lim jarayonining muhim va dolzarb yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, o'yin, suhbat va ertaklar asosida tashkil etilgan pedagogik jarayon orqali bolalarda mustaqil fikrlash ko'nikmalarini samarali rivojlantirish mumkin. Tarbiyachi va ota-onalarning hamkorligi mazkur jarayonning samaradorligini oshiradi. Tanqidiy fikrlashga ega bo'lgan bola kelajakda faol va ongli shaxs sifatida shakllanadi. Tanqidiy fikrlashning erta yoshdan shakllanishi kelajakda ongli, mas'uliyatli va ijtimoiy faol shaxsni tarbiyalashga xizmat qiladi.

Amaliy tajriba natijalari maktabgacha ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni shakllantirishda tarbiyachining faol va qo'llab-quvvatlovchi pozitsiyasi muhim ahamiyatga ega ekanini tasdiqlaydi.

Takliflar:

1. Pedagoglar uchun malaka oshirish kurslari tashkil etilsin.
2. Kelgusi tadqiqotlarda oilaviy muhit va raqamli resurslarning ta'siri o'rganilsin.

Tavsiyalar:

1. **Ochiq savollardan muntazam foydalanish.** Mashg'ulot jarayonida "Nega?", "Qanday qilib?", "Agar boshqacha bo'lsa, nima bo'lardi?" kabi savollar berish bolalarning fikrlash faolligini oshiradi va sabab-oqibat bog'lanishlarini anglashga yordam beradi.
2. **Muammoli vaziyatlarga asoslangan o'yinlarni tashkil etish.** Syujetli-rolli o'yinlarda bolalarga mustaqil yechim topishni talab qiladigan vaziyatlar yaratish tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda samarali hisoblanadi.
3. **Bolalarning fikrini inkor etmaslik va qo'llab-quvvatlash.** Noto'g'ri javob berilgan holatlarda ham bolani tanqid qilmasdan, uni mulohaza yuritishga undash tarbiyaviy jarayonning muhim sharti hisoblanadi.
4. **Taqqoslash va tahlil qilishga yo'naltirish.** Bir nechta predmet, hodisa yoki vaziyatni solishtirish orqali bolalarda tahliliy fikrlash va xulosa chiqarish ko'nikmalarini shakllantirish mumkin.
5. **Kuzatuv natijalarini og'zaki muhokama qilish.** Mashg'ulotdan so'ng bolalar bilan qisqa suhbat o'tkazib, ularning qanday xulosa chiqarganini so'rash tanqidiy fikrlashni mustahkamlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Maktabgacha pedagogika asoslari.
2. Zamonaviy ta'limda tanqidiy fikrlash metodlari.
3. Maktabgacha ta'lim metodikasi.
4. Ennis, Robert H. (1985). A Logical Basis for Measuring Critical Thinking Skills.
5. National Association for the Education of Young Children. (2009). Developmentally Appropriate Practice.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.